

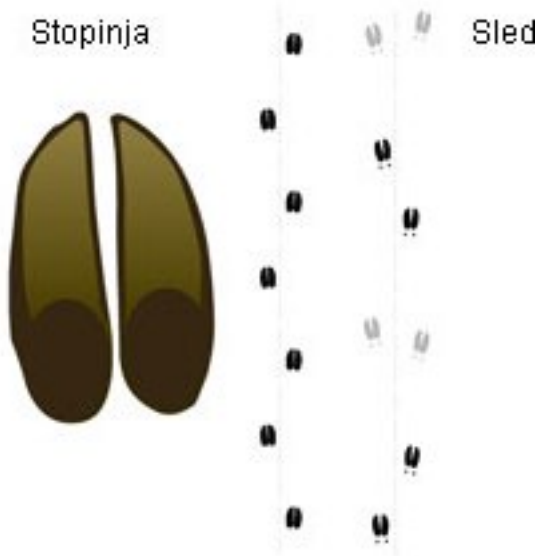
Opis

Srna je majhna vrsta iz družine jelenov. V križu je višja kot v plečih, kjer meri 63-67 cm. Repa praktično nima. Glava je, gledano s strani, trikotna. Oči in uhlji so veliki. Dlaka je dolga, toga in krhka. Poleti je rdeče rjava, pozimi pa siva do sivo rjava. Mladiči so v osnovi peščeno rjavi s črnimi in belimi pegami po telesu. Pri starosti 6 tednov postajajo pege manj opazne, povsem pa izginejo ob prvi menjavi dlake v oktobru. Samci (srnjaki) imajo na čelu kratko rogovje. Popolno razvito je sestavljeno iz veje, na kateri sta poleg njenega zašiljenega vrha še prednji in zadnji odrastek. Na dnu veje je t. i. roža, površina veje pa je grbičava. Srnjačku zraste prvo rogovje že novembra ali decembra, februarja pa mu odpade. Rogovje je kostna tvorba. Odraslemu srnjaku začne rasti rogovje decembra, do konca marca ali aprila pa je že povsem razvito in očiščeno. Odpade mu od septembra do novembra. Izjemoma zraste majhno rogovje tudi stari srni. Odrasel srnjak tehta do 25 kg, srna nekoliko manj.

Življenje

Spretno se giblje v gosti podrasti. Uspešna je na kratkih tekih, daljši pogon pa jo hitro upeha. Pred nevarnostjo se rešuje z nekaj skoki v goščavo. Približno polovico dneva porabi za pašo in prežvekovanje. Največ se hrani z objedanjem listov in brstja, pase pa se tudi na travnikih in posevkih. Vse leto se zadržuje na enem in istem območju, navadno tam, kjer se je skotila. Populacijska gostota je do ene živali na 4 ha. Srnjaki si izberejo teritorije v času razmnoževanja, srna pa pred poleanjem. V gozdovih živi srnjad samotarsko, na jesen pa se srni pridružijo mladiči iz prejšnjega leta; nastane t. i. zimski trop. Na odprtih poljih srnjad pozimi živi v velikih, celo več desetglavih tropih. Parjenje poteka od julija do avgusta. Po oploditvi razvoj zarodka miruje vse do januarja, tako da je brejost podaljšana na 39-42 tednov. Srna je namreč edini parkljar z odloženo implantacijo. V maju ali juniju naslednjega leta skoti enega do tri mladiče. V leglu sta najpogosteje dva, ki sta lahko različnih spolov. Mladič shodi šele po treh dneh. Materi ne sledi, ampak ostaja skrit. Ker njegove zunanje žleze še ne delujejo, ga plenilci težko

odkrijejo. Spolno dozori v starosti 14 mesecev. Srnina življenjska doba je do 12 let, povprečna starost v naravi pa približno 3 leta. Glavna plenilca sta volk in ris, mladiče pa lahko uplenijo tudi lisice in večje ujede. Vedno več izgub na srnjadi povzročata promet in mehanizirano kmetijstvo.

Življenjski prostor

Srnjad se najbolje počuti v gozdovih z gosto podrastjo in v grmiščih. Najbolj ji ustreza mozaičen preplet travnikov, pašnikov in njiv z majhnimi gozdčki. V tem stoletju se je srnjad prilagodila tudi življenju na odprtih poljih.

Razširjenost v Sloveniji

Srnjad je splošno razširjena in pogosta od morske obale do zgornje gozdne meje. Do druge polovice 19. stoletja je bila na slovenskem ozemlju maloštevilna in jo je bilo približno stokrat manj kot dandanes. Pogostejša je začela postajati z obsežnim izsekavanjem pragozdov in razraščanjem grmišč ter z redčenjem velikih zveri. Povečan odstrel je prvič zabeležen v letih 1858-1862. Največje širjenje pa je doživela v zadnjih šestdesetih letih: poselila je celotno Primorsko z zaraščajočim Krasom vred. Pred drugo svetovno vojno srnjadi ni bilo tudi v izrazito poljskih okoliših, t. j. v večjem delu Prekmurja ter na Ptujskem in Dravskem polju. Zdaj so vsa našeta območja že gosto poseljena s srnjadjo.

Razširjenost

Vsa Evropa do severne Skandinavije in Urala, Mala Azija.

Status: stabilen

Lovna doba

srnjak, lanščak: 1. 5. - 31. 10.

srna, mladiči obeh spolov: 1. 9. - 31. 12.

mladica: 1. 5. - 31. 12.